

Thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Cần Thơ về tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập

Nguyễn Thị Bích Phượng, Huỳnh Như Ý, Đặng Trần Kim Ngân, Nguyễn Hữu Tài*

*Khoa Sư phạm, Trường Đại học Cần Thơ

Received: 6/7/2023; Accepted: 14/7/2023; Published: 21/8/2023

Abstract: Social-emotional competence plays an important role in helping students understand themselves, manage relationships, and make responsible decisions. This article presents the current status of students' awareness of the importance of socio-emotional competence in learning. This study surveyed 504 students of Can Tho University. Survey results and quantitative analysis show that the majority of students appreciate the importance of social-emotional competence. This result shows that Can Tho University needs to pay attention to social-emotional education for students to help students solve learning problems in a positive way.

Keywords: Emotion, Social emotional learning, Student, Can Tho University

1. Đặt vấn đề

Xã hội đang ngày càng phát triển, công nghệ thông tin và các thiết bị khoa học tiên bộ phần nào đã ảnh hưởng đến khả năng quản lý bản thân của mỗi cá nhân. Năng lực cảm xúc xã hội (*Social Emotional Learning*), viết tắt là SEL là “một quá trình mà trong đó trẻ em và người lớn học tập, ứng dụng một cách hiệu quả kiến thức và những kỹ năng cần thiết để hiểu và quản lý cảm xúc. Từ đó, đưa ra những mục tiêu tích cực, đồng cảm và chia sẻ với người khác sau đó hình thành và duy trì những mối quan hệ tích cực, cuối cùng là đưa ra những quyết định có trách nhiệm” (CASEL, 2003). Năng lực cảm xúc xã hội bao gồm 5 năng lực cốt lõi, đó là: Tự nhận thức bản thân, tự quản lý bản thân, nhận thức xã hội, làm chủ mối quan hệ và ra quyết định có trách nhiệm. Người học nói chung và sinh viên (SV) nói riêng cần rèn luyện năng lực cảm xúc xã hội để hiểu rõ bản thân, làm chủ bản thân, nhận thức xã hội, làm chủ mối quan hệ, ra quyết định có trách nhiệm. Thông tư số 10/2016/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo: Ban hành Quy chế công tác SV đối với chương trình đào tạo đại học hệ chính quy chỉ rõ trách nhiệm của trường học tại điều 16 về nội dung tư vấn tâm lý, chăm sóc sức khỏe cho SV “*Tư vấn, hỗ trợ sinh viên khi gặp phải các vấn đề về tâm lý - xã hội; phối hợp tổ chức các dịch vụ tư vấn, chăm sóc sức khỏe để có sự hỗ trợ, can thiệp cần thiết khi sinh viên gặp phải các vấn đề ảnh hưởng đến thể chất và tinh thần*”. Để có những hỗ trợ sát với thực tiễn thì các

trường đại học cần đánh giá tổng quát thực trạng các vấn đề SV gặp phải, trong đó có nội dung về năng lực cảm xúc xã hội trong học tập của SV.

Nghiên cứu về năng lực cảm xúc xã hội đang được rất nhiều nhà nghiên cứu quan tâm (Huỳnh Văn Sơn, Trần Lương, Nguyễn Thị Diễm My, 2018); Huỳnh Mai Trang và Mai Hồng Đào (2020); Ngô Mỹ Trân, Võ Thị Huỳnh Anh (2021)... Các nghiên cứu xoay quanh thực trạng các thành phần của năng lực cảm xúc xã hội và những ảnh hưởng của nó đến học tập của SV. Các nghiên cứu chỉ rõ cảm xúc xã hội chi phối được hành động của con người nên cảm xúc đã trở thành một nhân tố quyết định trong cuộc sống.

Tại Trường Đại học Cần Thơ, nghiên cứu về cảm xúc xã hội trong học tập còn ít được quan tâm. Cảm xúc xã hội đề cập đến 5 năng lực cốt lõi: Tự nhận thức bản thân, tự quản lý bản thân, nhận thức xã hội, làm chủ mối quan hệ và ra quyết định có trách nhiệm. Bài viết này tập trung trình bày nhận thức của SV về tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập của sinh viên Trường Đại học Cần Thơ.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu này thực hiện khảo sát thực trạng nhận thức của sinh viên trường Đại học Cần Thơ về tầm quan trọng của kỹ năng cảm xúc xã hội trong học tập thông qua bảng hỏi với 7 câu hỏi liên quan đến tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội. Khảo sát được tiến hành tại Trường Đại học Cần Thơ vào tháng 6 – 7/2023. Mẫu khảo sát là 504 SV Trường Đại học Cần Thơ. Trong đó, về giới tính, có

216 (42,9%) SV Nam và 288 (57,1%) SV Nữ; khảo sát SV năm nhất 71 (14,1%) SV; SV năm hai 186 (36,9%) SV; SV năm ba 168 (33,3%) SV; SV năm bốn 79 (15,7%).

2.2. Thực trạng nhận thức của SV Trường Đại học Cần Thơ về tầm quan trọng của KNCXXH trong học tập

Năng lực cảm xúc xã hội là “một quá trình mà trong đó trẻ em và người lớn học tập, ứng dụng một cách hiệu quả kiến thức và những kỹ năng cần thiết để hiểu và quản lý cảm xúc. Từ đó, đưa ra những mục tiêu tích cực, đồng cảm và chia sẻ với người khác sau đó hình thành và duy trì những mối quan hệ tích cực, cuối cùng là đưa ra những quyết định có trách nhiệm” (CASEL, 2003). Trong quá trình học tập, năng lực này hỗ trợ SV trong giải quyết các vấn đề học tập theo chiều hướng tích cực. Bảng 2.1 trình bày kết quả nghiên cứu thực trạng nhận thức của SV về tầm quan trọng của cảm xúc xã hội trong học tập

Bảng 2.1 Nhận thức của SV về tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập

Tầm quan trọng của SEL	SL	Mức độ đồng ý (%)					ĐTB	ĐLC	Thứ hạng
		1	2	3	4	5			
1. SV cần rèn luyện kỹ năng cảm xúc xã hội trong học tập	504	1,8	3,0	4,4	38,7	52,2	4,36	0,845	1
2. Giúp sinh viên có thể giải quyết các tình huống trong học tập	504	1,4	3,2	6,7	48,4	40,3	4,23	0,819	2
3. Giúp sinh viên tự điều chỉnh được cảm xúc cá nhân	504	5,2	3,0	7,3	40,5	44,0	4,15	1,037	4
4. Giúp sinh viên đạt được những hiệu quả trong giao tiếp	504	6,0	3,6	6,5	40,1	43,8	4,12	1,081	5
5. Giúp sinh viên có thể đưa ra quyết định có trách nhiệm hơn	504	4,2	2,0	6,7	42,9	44,2	4,21	0,960	3
Tổng cộng	504						4,22	0,633	

- Xét theo điểm trung bình, nhìn vào số liệu bảng 1 cho thấy, phần lớn SV đánh giá cao tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập (ĐTB=4,22; ĐLC=0,633). Điểm trung bình chung về đánh giá tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập nằm ở Mức 5 = 4,21 ≤ TB ≤ 5,00 “Rất quan trọng”. Trong đó, SV đánh giá năng lực cảm xúc xã hội trong học tập giúp “SV cần rèn luyện kỹ năng cảm xúc xã hội trong học tập” (ĐTB=4,36) ở vị trí cao nhất; kế đến là năng lực cảm xúc xã hội “giúp sinh viên có thể giải quyết các tình huống trong học tập” (ĐTB=4,23) được SV đánh giá cao ở vị trí thứ hai và thông số được đánh giá cao chiếm vị trí thứ ba là cảm xúc xã hội trong học tập “giúp sinh viên có thể đưa ra quyết định có trách nhiệm hơn” (ĐTB=4,21). Bên cạnh đó SV đánh giá năng

lực cảm xúc xã hội trong học tập “giúp sinh viên đạt được những hiệu quả trong giao tiếp” (ĐTB=4,12) và “giúp sinh viên tự điều chỉnh được cảm xúc cá nhân” (ĐTB=4,15) có điểm trung bình thấp hơn. Tuy nhiên, thông số đánh giá vẫn nằm trong mức “khá quan trọng”.

- Xét theo tỉ lệ phần trăm, nhìn vào bảng 2.1 cho thấy, tỉ lệ SV đánh giá tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập ở mức “rất quan trọng” chiếm tỉ lệ từ 40,1% đến 52,2% trong đó SV đánh giá rất cao về tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội giúp “SV cần rèn luyện kỹ năng cảm xúc xã hội trong học tập” (52,2%) và “giúp sinh viên có thể đưa ra quyết định có trách nhiệm hơn” (44,2%). Vẫn còn một số SV chưa đánh giá cao tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập với mức tỉ lệ nằm trong khoảng từ 1,8% đến 6,7% SV phản hồi năng lực cảm xúc xã hội trong học tập “hoàn toàn không quan trọng”, “ít quan trọng” hoặc “bình thường”.

Học tập ở bậc đại học là giai đoạn SV được lĩnh

hội những tri thức về nghề nghiệp, rèn luyện những phẩm chất và thực hành mô phỏng các thao tác nghề nghiệp. Có rất nhiều nhiệm vụ học tập cần được giải quyết. Khi SV hiểu rõ điểm mạnh, điểm yếu của bản thân và nhu cầu học tập của bản thân thì năng lực cảm xúc xã hội có thể giúp SV giải quyết tốt các nhiệm vụ học tập. Trong học tập cũng như trong cuộc sống, cảm xúc

con người có những cảm xúc vui, cảm xúc buồn, có những nhu cầu nguyện vọng được đáp ứng và cũng có những mong muốn không được thỏa mãn vì vậy, hiểu rõ bản thân, làm chủ bản thân giúp SV có thể điều chỉnh bản thân theo hướng tích cực và ra được những quyết định có trách nhiệm mà không làm tổn thương bản thân và những người xung quanh. Số SV chưa đánh giá cao vai trò của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập cần được tư vấn trợ giúp để SV hiểu rõ hơn tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập.

Nhìn chung, đa số SV đánh giá cao tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập. Số SV chưa đánh giá cao tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội cần được tư vấn trợ giúp để SV hiểu rõ năng lực cảm xúc xã hội có thể giúp SV. SV cần

rèn luyện kỹ năng cảm xúc xã hội trong học tập để SV hiểu rõ năng lực cảm xúc xã hội có thể giúp sinh viên có thể giải quyết các tình huống trong học tập, tự điều chỉnh được cảm xúc cá nhân, làm chủ mối quan hệ giao tiếp và có thể giúp sinh viên đưa ra quyết định có trách nhiệm.

Để đánh giá sâu hơn thực trạng nhận thức của SV về tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội, nghiên cứu này sử dụng phép thống kê Anova để so sánh nhận thức tầm quan trọng của SV theo năm. Kết quả so sánh trình bày tại bảng 2.2

Bảng 2.2. So sánh nhận thức về tầm quan trọng của cảm xúc xã hội của SV theo năm

Tầm quan trọng của SEL trong học tập	Sinh viên				ĐTB	Khác biệt (Anova)
	Nhất	Hai	Ba	Tư		
1. SV cần rèn luyện kỹ năng cảm xúc xã hội trong học tập	4.04	4.22	4.58	4.56	4.37	0,000 (+)
2. Giúp sinh viên có thể giải quyết các tình huống trong học tập	4.06	4.07	4.48	4.23	4.23	0,000 (+)
3. Giúp sinh viên tự điều chỉnh được cảm xúc cá nhân	4.04	4.06	4.52	3.68	4.15	0,000 (+)
4. Giúp sinh viên đạt được những hiệu quả trong giao tiếp	4.04	3.96	4.52	3.72	4.12	0,000 (+)
5. Giúp sinh viên có thể đưa ra quyết định có trách nhiệm hơn	4.04	4.15	4.48	3.94	4.21	0,000 (+)
TỔNG TRUNG BÌNH	4.05	4.09	4.52	4.03	4.22	0,000 (+)

Nhìn vào bảng 2 với mức ý nghĩa sig = 0,000 cho thấy có sự khác biệt có ý nghĩa trong nhận thức về tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập giữa sinh viên các năm. Trong đó SV năm ba (ĐTB=4.52) đánh giá cao tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập hơn so với SV năm nhất (ĐTB=4.05); SV năm hai (ĐTB=4.09) và SV năm tư (ĐTB=4.03). Để biết rõ vì sao có sự khác biệt về nhận thức tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập giữa SV các năm cần có những nghiên cứu sâu hơn mới có thể lý giải được nguyên nhân. Tuy nhiên, nhìn chung thì hầu hết SV các năm đều đánh giá tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập ở mức “*khá quan trọng*” và “*rất quan trọng*”

3. Kết luận

Năng lực cảm xúc xã hội bao gồm 5 năng lực cốt lõi: Tự nhận thức bản thân, tự quản lý bản thân, nhận thức xã hội, làm chủ mối quan hệ và ra quyết định

có trách nhiệm. Năng lực cảm xúc xã hội giúp mỗi cá nhân hiểu và quản lý cảm xúc bản thân từ đó đưa ra những mục tiêu tích cực, đồng cảm và chia sẻ với người khác, hình thành và duy trì những mối quan và hệ tích cực, cuối cùng là đưa ra những quyết định có trách nhiệm. Kết quả nghiên cứu tìm hiểu nhận thức của SV Trường Đại học Cần Thơ về tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập cho thấy SV đánh giá cao tầm quan trọng của năng lực này. So sánh sự khác biệt trong nhận thức của SV theo năm cho thấy SV năm ba đánh giá cao tầm quan trọng của năng lực cảm xúc xã hội trong học tập hơn so với SV năm nhất, năm hai và năm tư. Trường Đại học

Cần Thơ có thể sử dụng kết quả nghiên cứu này phục vụ cho đề xuất các biện pháp tư vấn hỗ trợ, giáo dục cảm xúc cho SV tại trường.

Tài liệu tham khảo:

1. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning, (2003). Safe and Sound: An educational leader's guide to evidence-based social and emotional learning (SEL) Programs. Author. (Retrieved from www.casel.org)
2. Huỳnh Mai Trang, Mai Hồng Đào (2020). Cảm xúc trong học tập của Sinh viên. *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm TP HCM*. Tập 17, số 2 năm 2020.
3. Huynh Van Son, Tran Luong and Nguyen Thi Diem MY (2018). SELF-AWARENESS AND SELF-MANAGEMENT OF STUDENTS IN GRADES 4 AND 5 IN VIETNAM. Viet Nam International Journal of Education and Psychology in the Community IJEPC 2018, 8 (1 & 2), July, 146-156
4. Thông tư số 10/2016/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo: Ban hành Quy chế công tác sinh viên đối với chương trình đào tạo đại học hệ chính quy
5. Ngô Mỹ Trân, Võ Thị Huỳnh Anh (2021). *Ảnh hưởng của tư duy phản biện và kỹ năng giải quyết vấn đề đến kết quả học tập của sinh viên khoa kinh tế - trường Đại học Cần Thơ*. *Tạp chí Khoa học Đại học Thành phố Hồ Chí Minh*, Số 17 Tháng 5/2021 (tr50 -64).